

2010./2.évfolyam/2.szám

- A tartalomból:**
- Fejlődési pályán - Bencés Big Band
 - In memoriam Farkas atya
 - Farsang - 2010
 - Könyvajánló
 - Köszönet

Pannonhal—

Tartalom

- 02 Tartalomjegyzék
- 03 Ausculta - Iniciálék
- 04 Életünk
 - Pannonhalmi vívóverseny - 2010
- 05 Augustus blogja
 - Díjnyertes munkák
- 06 Tudtad, hogy TUDOK?
- 07 Fejlődési pályán: Bencés Big Band
- 08 Iskolatörténet:
 - Mozaik: Pannonhalma - 1956
- 09 A Bencés Diákszövetség hírei
- 10 Péntek esti előadások
- 11 Rendes prefektusok
 - In memoriam Farkas atya
- 13 Qpac - Diákoldalak
- 16 Civilizált prefektusok
 - interjú Tóth Józseffel
- 18 Életünk
 - Zöld napok
- 19 Disznóvágás á la XII.b
- 20 Hic fuit - Interjú Brunner Róberttel
- 22 Iskolatörténet
 - A gimnázium építése
- 24 Farsang - 2010
- 26 Könyvajánló: Miért (ne) olvassuk Harry Pottert?
 - Szakképzési hozzájárulás
- 27 Köszönet

Kiadja a Bencés Kiadó és Terjesztő Kft.
 a Pannonhalmi Bencés Gimnázium Alapítvány megbízásából
 pannonhal-ma@osb.hu
 9090 Pannonhalma, Vár 1. Tel: 06-96-570-140
 Szerkesztette: Bajnóczi Gábor, Csertán Károly,
 Juhász-Laczik Albin OSB, László Zoltán
 A fotókat készítette: Borián András, Fenyvesi Tamás,
 Horváth Tamás, Kisnémet László, Kovács Dávid,
 Radics Ottó, Schmal Fülöp, Török Péter
 Grafikai terv: Schmal Károly
 Készült a győri Arrabona Print Nyomdában 4000 példányban
 Pannonhalma, 2010

Ausculda

Iniciálék

Az elmúlt hónapban egy érdekes és értékes könyvvel, a „Pécsi misekönyv” hasonmás kiadásával gyarapodott a pannonthalmi főkönyvtár. A munka eredetijéből, a Pécsi missaléból négy darab létezik az országban, ezek közül az egyiket Pannonhalmán őrizzük, így még érdekesebb odahelyezni az ötszázöt éves példány mellé a most frissen kinyomtatottat. Ezt a faksimile kiadást elvittem megmutatni a diákjaimnak: vegyék kezükbe, nézegessék meg. Valamelyik (olaszos) fiú belelapoz a könyvbe, s felkiált: „De hát ez latinul van!”. A válasz: „Jó-jó, de legalább a képeket nézd meg, azokat te is megérted!”. A pécsi missalé egyik jellemzője ugyanis, hogy míg a szövegét nyomtatásos technikával készítették Velencében 1499-ben, addig az iniciálékat kézzel festették ki az egyes példányokban külön-külön. S ha az olvasó a kora 16. századi betűtípusokat kiolvasni nem is tudja, szemének biztos fogódzót nyújtanak a díszes, színes, kézimunkával készült kezdőbetűk.

A nagybőjti vasárnapok sorozatának egyik kiemelkedő evangéliumi szakasza a második vasárnap olvasott részlet Urunk színeváltozásáról (Mt 17,1-9). Jézus Péterrel, Jakabbal és Jánossal együtt felmegy a Tábor hegyére, s útközben a Mesterre váró szenvedésről beszélgetnek. A hegy csúcsán e komor témát átragyogja Jézus színeváltozása és az

Atya tanúsága: „Ez az én szeretett fiam, akiben kedvem telik” (Mt 17,5).

Az itt elhangzó mondat nem kizárólag ezen a bibliai helyen olvasható. Ugyanez hangzik el Jézus megkeresztelkedésekor a Jordán folyó partján (Mt 3,17), s ismétlődik majd meg – már nem az Atya, hanem a pogány szemlélődők szájából – Jézus halálakor a Golgotán: „Ez valóban az Isten fia volt” (Mt 27,54). Háromszor ugyanaz a mondat – a tengerszint feletti magasságot tekintve egyre magasabban, az emberi helyzetet nézve pedig egyre mélyebben.

Emberi számítások szerint már a kiinduló helyzetben sem érezhetjük igazán megalapozottnak az Atya mondatát: Jézus ott a Jordán partján még „semmit sem tett le az asztalra”. Az előző harminc évet ismeretlenségben, hétköznapi életben élte. S még ha az Atya bizalmat is szavaz neki, az életbe belevágó fiatal férfinak, a Tábor hegyi színeváltozáskor már egyértelmű, hogy útja kudarcra van ítélve. A hegyre kaptatva ugyanis nem véletlenül beszélget tanítványával éppen a szenvedésről. Háromszor veti fel ezt a témát, a tanítványok pedig háromszor ütik el. Nem valami sikeres az a tanító, aki

három év alatt azt sem érte el tanítványainál, hogy az „órai anyagot” legalább komolyan vegyék. Ha pedig a Tábor-hegyi jelenet után még pislákol is némi remény Jézus isteni mivoltával kapcsolatban, a Golgota széttép minden emberi várakozást. Egy kudarcot vallott, bűnöző módjára kivégzett ember akasztófája alatt hangzik el pogány emberek ajkáról: „Ez valóban az Isten fia volt.”

Jézus életének vörös fonala az Atya ismétlődő tanúságtétele arról, hogy szeretett fiának tekinti, bármilyen mélyre kerül is – legyen az akár a sír sötétje is. A keresztség révén egybenőttünk Jézussal halálában és feltámadásában, így a neki mondott vallomás ránk is érvényes. Éppen legelvezettebb és legreménytelenebb helyzeteinkben, ott, ahol semmit sem tudunk letenni az asztalra, ott, ahol elrontottunk egy életet – mondja ki nekünk is az Atya: „Ez az én szeretett fiam, akiben kedvem telik.

Ha lapozgatjuk életünk kódexét, amely helyenként gótikus betűkkel, kiolvashatatlanul, magunk számára is értelmezhetetlenül, „latinul” íródott, a szemünk legalább az iniciálékon megakad. Ezek a kézzel festett képek az Atya mondatai, amelyekben szeretetét tanúsítja felénk. Olvassuk bizalommal saját életünk könyvét, hogy húsvét hajnalának ragyogásában ismét életünk egy iniciáléját, annak is finom aranyozását pillanthassuk meg, mint Jézus, aki „feltámadásával Isten hatalmas fiának bizonyult” (Róm 1,4).

Életünk

Pannonhalmi vívóverseny - 2010

A pannonhalmi vívás három és fél évvel ezelőtt indult újra, 2009 szeptembere óta pedig konkrét formát öltött a régóta szervezett rendszeres együttműködés a gimnázium Szent Márton Vívóegylete, valamint a győri Szabadidő és Vívó Egyesület között. Hetente-kéthetente keddenként négy vívónk részt vesz a győri edzésen, szerdánként pedig Tállai László edző úr a pannonhalmi tornateremben tart edzést diákjainknak. E közös munka keretében 2010. január 9-én, szombaton vívóversenyt rendeztünk a pannonhalmi gimnázium tornatermében. A verseny azon túl, hogy a győri és pannonhalmi vívók első nagy közös megmérettetését jelentette, Győr-Moson-Sopron megye idénynyitó versenye is volt.

A versenyt hét kategóriában, tör, párbajtőr és kard fegyvernemben hirdettük meg. Várakozásainkat is felülmúlta az érdeklődők nagy száma: 34 versenyző indult, s a résztvevők között egyaránt képviseltette magát a gyermek, junior és felnőtt korosztály. Pannonhalmán töroktatás folyik, ezért ennek a fegyvernemnek a derékhadát gyermek és junior korosztályban a mi diákjaink adták, ugyanakkor a kardba is nagy sikerrel szálltunk be. A verseny nagy részét ily módon a tör- majd egyenes ágú kieséses vívás tette ki. A gyermek és junior korosztály (azaz a diákok) vívása után az edzők és bírók is próbára tették magukat mindhárom fegyvernemben.

Azon túlmenően, hogy Pannonhalma biztosította a helyszínt, diákjaink alaposan kivették részüket a szervezésből és a lebonyolításból is. Vívóink előkészítették a tornatermet, ragasztószalagokkal kijelölték a pástokat, zenéről gondoskodtak; Török Loránd tanár úr nyolcadikosaival együtt a nagyhirű halas szendvicset készítette el, s még a diákbolt is kiszállt, hogy mozgó standján üdítőt és csokoládét bocsásson a tekintélyes számú szurkolók rendelkezésére. Két hetedik diák graffitit tudását kamatoztatva két nagyméretű transzparenst készített „Pannonhalmi vívás” felirattal, egy tizenegyedik diák pedig a pannonhalmi vívás történetének legszebb okleveleit készítette el.

A győri vívó egyesület felnőtt vívói vállalták a bíraskodás rendkívül embert próbáló feladatát mind a hat pást mellett, s ugyancsak az egyesület gondoskodott a villanyvíváshoz szükséges dobokról és találatjelzőkről, valamint a huszonegy gravírozott éremről is.

Nemcsak a résztvevők, hanem a közönség létszáma is meglepetéssel szolgált. A győri versenyzőket elkísérték szüleik, s még egy környékbeli általános iskolai vívócsoporthoz is meglátogatott minket edzőstül és szülőstül. Így a díjátadás is lelkes és elismerő közönség előtt történhetett.

A versenyen pannonhalmi vívóink rendkívül eredményesen szerepeltek. Mind a gyermek, mind a junior férfi tör kategóriában megszereztük az első, harmadik és negyedik helyet. A rendkívül erős kard mezőnyben pedig pannonhalmi versenyző lett a harmadik és negyedik helyezett. A helyezések neveikkel együtt:

Gyermek férfi tör (15 éves korig):

- I. Németh Damján (Ph, IX.a)
- II. Szalai Soma (Győr)
- III. Sötét Kristóf (Ph, IX.a)
- IV. Szomolányi Szabolcs (Ph, IX.b)

Junior férfi tör (18-21 évesek):

- I. Ihárosi Gergő (Ph, XI.a)
- II. Rapkay Tamás (Győr)
- III. Wangler Sebestyén (Ph, XI.a)
- IV. Szabó Dániel (Ph, XI.a)

Felnőtt kard:

- I. Dr. Ilovsky Zoltán (Győr)
- II. Hidvégi Gyula (Győr)
- III. Németh Damján (Ph, IX.a)
- IV. Wangler Sebestyén (Ph, IX.a)

A verseny hangulata és az eredmények nagy lelkesedéssel töltötték el vívóinkat. A második félévben elkezdődött a versenyfelkészülés, s ehhez folyamatosan dolgozunk felszerelésünk fejlesztésén is. Legutóbb egy adománynak köszönhetően két találatjelzővel és kábelekkal gazdagodtunk. Mindannyian reméljük, hogy a pannonhalmi vívás csak erősödni fog.

Életünk

Augustus blogja

A Műszaki Kiadó ez évben először hirdetett meg egy történelmi versenyt, melynek különlegessége, hogy az első három forduló két interneten kitöltendő kérdéssort, és egy esszét tartalmaz. Ezt a három fordulót ki lehetett váltani egy weboldal elkészítésével, a legjobb lapot elkészítők pedig különdíjban részesültek. A dolog nehézségét az adta, hogy csupán az első négy, legjobb weboldalt elkészítő juthatott be a döntőbe, amely természetesen már „hagyományosan” került megrendezésre. Erre a feladatra vállalkoztam két osztálytársammal, Szabó Mátéval és Lampért Dáviddal, akik közül az előbbi korábban már nyert országos versenyt történelem tantárgyból (Pannonhal-Ma, I. évf, 3. szám).

Én már többször is csináltam hasonló webes munkákat, ezért úgy reméltük, hogy a különféle tapasztalatainkat, és tudásunkat összegyúrva jó eséllyel indulhatunk a döntőbe jutásért. Szakmai segítséget kaptunk tanárainktól, akik véleményezték a honlapunkat, és ötleteket adtak annak továbbfejlesztéséhez. Próbáltunk a honlapba minél többet beépíteni az általunk választott történelmi személyről szóló szakirodalomból.

A feladat maga sem mindennapi: egy történelmi személyiség nevében kellett internetes oldalt készítenünk, úgy, mintha az oldal az általunk választott ember személyes, általa szerkesztett weboldala lenne. Mi Augustus római császárt választottuk ki (ókori történelmi személyiségek vagy helyszínek közül lehetett választani). A rögzös indulás után egyre jobban jöttek az ötletek a különböző cikkekre, menüpontokra. Megírtuk Augustus fiktív blog-bejegyzéseit, képekkel, videókkal (Az HBO Róma című sorozatából), interaktív térképpel, saját fejlesztésű játékunkkal, és még sok minden mással színesítettük a szerintem egyébként is rendkívül következetes, az ókori környezetben is valóságghű weblapot. Oda kellett figyelniünk, hogy minden rendben legyen a datálással (az adott év consuljainak nevével), és hogy ne jelenítsünk meg olyan dolgokat, amit az adott személyiség még nem ismerhetett a saját korában (pl. nagy baki lett volna egy olyan várostérképet feltölteni, amely ábrázolja a Colosseumot, ami Augustus korában még nem is épült meg), ennek ellenére a forrásokat (melyek persze legtöbbször később keletkeztek) fel kellett tüntetnünk.

Végül szerintünk egy kompromisszumokkal teli, de eredményes és tetszetős oldalt adhattunk át a versenybíráknak, akiknek szintén tetszett, a második helyen végeztünk vele. Ezzel bejutottunk a döntőbe, ahol néhány izgalmas feladattal végül a harmadik helyezést értük el.

Amennyiben érdekli, Ön is megnézheti weboldalunkat a következő címen:

www.elotortenelem2.sokoldal.hu

Kovács Dávid IX.a

OCTAVIANUS
AUGUSTUS

Díjnyertes munkák

A Medium Pro Educatione Közhasznú Alapítvány szervezésében idén is kiírásra került a Söveges Dávid Irodalmi és a Palatin Gergely Fotópályázat. Az Alapítvány pályázatára a pannonhalmi és a győri bencés gimnázium tanulói jelentkezhetek 3-3 pályamunka beküldésével.

A Söveges Dávid Irodalmi Pályázat helyezettjei a 2009/2010-es iskolaévben:

- harmadik helyezett Wágner Ádám Kockák és Vasárnapi ebéd (ez utóbbit a kedves olvasó a 13. oldalon találja) c. műveivel,
- második helyezett Kisnémet László Jellemfejlődések és ősi princípiumok Hermann Hesse műveiben c. munkájával,
- első helyezett Meszes Márton Szentjánosbogarak, Percről percre és Pár nappal később c. műveivel.

Életünk

A Palatin Gergely Fotópályázat helyezettjei a 2009/2010-es iskolaévben:

- megosztott harmadik helyezett Borián András Ludak (Isd. 14-15. old..) című képével,
- szintén harmadik helyezett Kovács Adorján Áttörés című képével,
- második helyezett Hölvényi Kristóf Van ami összeköt című képével
- első helyezett Fenyvesi Tamás Végtelenül kicsi a végtelenül nagyban című képével (Isd. balra)

Szentjánosbogarak

A romtemplomot hátunk mögé üztük,
Burjánzó fűben állt már az új szentély.
És izzó, pattogó lánggyűrű mentén
Nyársunkra a bűnt és bánatot tűztük.

Könnytől csillogó szemed bogarában
A búcsúzó csillagok fényét láttam.
Borzongva öleltük át mind a lángot.

Az égre nézve rám köszönt a szent éj;
A Getszemáni kert, felhők és köztük
A Hold – éppen úgy, mint most - sárga űrt üt
Nagyapám festményébe. Áldozni mentél.

Kerestük, rút zene közt hol lapulnak
A halk szavak. Felrepedt a báb. Holnap
Szétszéledünk, mint sok fénylő zsarátnok.

Meszes Márton XII.b

Tudtad, hogy TUDOK?

A 2000 óta évente megrendezésre kerülő Tudományos Diákkörök Országos Konferenciájának 2009-ben a Pannonhalmi Bencés Gimnázium adott otthont. Az ország minden tájáról érkező kutató diákok tíz perces előadásban mutatták be eddigi kutatásaik eredményeit, amit egy öt perces vita után szakmai zsűri értékelt.

A hibátlan és pontos szervezés visszhangja az ideai regionális konferencián ért utol minket, amelyen – az országos döntő elményein felbátorodva – nyolcan vettünk részt. A témák és az előadók a következők voltak:

- Grósz Ákos Márton (XII.A): A Vatikán és a Magyar Állam között létrejött 1997-es megállapodás hatásai az állam és az egyházak jelenkori kapcsolatára;
- Dávid János (XII.a): A római építészet bemutatása a római ház példáján és Vitruvius nyomán;
- Hyross Ferenc (XII.a): A Freud-féle álomfejtés elemeinek példákra való bemutatása;
- Dobszay Balázs (XII.b): „Hérosz” és „kutya” a Nagy László-recepcióban;
- Tóth László (XII.a): A Botallo-féle vezetékek vizsgálata;
- Németh Imre Pál (XII.b): Miért kopog a fakopáncs?
- Varga Márton (X.b): Munka a nanovilágban – STM nanolitográfia;
- Csaba Bálint (XII.a): A multikulturalizmus válsága;

A verseny előtt napon tartottunk egy próbát, ahol mindenki elmondta saját előadását. Ez főleg a tíz perces időkorlát betartása miatt bizonyult hasznosnak, de a kérdések és a vita sem maradhatott el.

Másnap a győri Kazinczy Ferenc Gimnáziumban a regisztráció és a szállás elfoglalása után kezdetét vette a kétnapos konferencia. A különböző szekciók (történelem, irodalom, fizika, biológia) más-más helyszínen zajlottak, így az összes előadást sajnos nem hallgathattuk meg. Egymással is csak a szünetekben tudtunk néhány szót váltani a folyosón. Hallgatóságban sem volt hiány. Akadt olyan terem, ahol már csak állóhely maradt, ám az se sok.

Az este folyamán megismerkedtünk a többi kutató diákkal. A remek hangulat és hatalmas nevetések közben ismeretségek és kapcsolatok születtek. Reggel a zsűri a még el nem hangzott előadások meghallgatása után értékelték a munkákat, majd a pontok összesítése és az ünnepélyes eredményhirdetés következett. A pannonthalmi csapat teljes sikert aratott, amit mi sem bizonyít jobban mint hogy a sárospataki országos konferenciára nyolcból öt ember: Grósz Ákos, Dávid János, Dobszay Balázs, Hyross Ferenc és jómagam jutottunk tovább.

Varga Márton 10.b

Fejlődési pályán

Bencés Big Band

A Pannonhalmi Bencés Gimnázium zenekara 2006. őszén alakult a gimnázium tanulóiból és tanáraiból. A kezdeti próbálkozások után a „klasszikus” Big Band-hangzás kialakítását tűztük ki célul.

Az első pozitív visszajelzéseket 2007 februárjában, a Farsangvasárnapi diák-mise után kaptuk, amikor először álltunk nagyobb nyilvánosság elé. Titusz igazgató atya ötletén elindulva és az ő ösztönzésére a gimnázium kórusával karöltve egy spirituálé-mise zenei anyagát állítottuk össze, amelyet azóta már több városban is bemutattunk. A meschedei bencés gimnázium zenekara vendégszereplésének köszönhetően a diákok lelkesedése tovább nőtt. Első színpadi fellépésünkkel – a kapuvári Hanság Big Band pannonthalmi koncertjének előzenekaraként – nagy sikert arattunk diákjaink körében. Első önálló koncertünket az idei tanévben mutattuk be Kiskarácsony, Jazzkarácsony címmel a gimnázium Tanári Jazz Kvartettjével közösen. Sokak örömére az V. Bencés Bálon is felléptünk, ahol a borkóstoló ideje alatt szórakoztattuk a vendégeket. Műsorunkon a klasszikus swing, latin, és funky örökzöldek mellett a mai zene slágerei is megszólaltak.

A zenekar alapító tagjai:

Sánta Kurszán (Ph'08 – fuvola); Kiss Zsolt (altszaxofon); Mohácsi Péter (11.a – altszaxofon)

Góczán Bálint (Ph'07 – trombita); Kovács Lóránt (Ph'09 – trombita); Bakos Péter (Ph'08 – trombita); Ratkóczy Péter (12.a – trombita);

Szemán András (Ph'07 – gitár); Katona Gábor (Ph'08 – basszusgitár); Alföldi Péter (12.b – zongora); Sárfi András (Ph'08 – dob);

Nemes Ákos (Ph'08 – harsona); Borián András (12.a – tuba);

Zenekarunk jelenleg a következő felállásban működik:

Szabó Péter 10.b – altszaxofon

Ratkóczy Péter 12.a – trombita

Rajna Keve 9.a – harsona

Mohácsi Péter 11.a – altszaxofon

Kovács Adorján 9.a – trombita

Kiss Zsolt – harsona

Pálla Tamás 11.b – tenorszaxofon

Kostyál Előd 9.a – trombita

Surányi Domonkos 9.b – harsona

Surányi Ábel 12.b – gitár

Magyar Előd 9.a – trombita

Alföldi Péter 12.b – zongora

Ontko Henrik OSB – basszusgitár

Tóth Márton 12.a – ének

Gajdics Bence 12.b – dob

Ther Péter Pál 11.a – ütőhangszerek

Góczán Bálint (Ph'07) és Nemes Ákos (Ph'08) – állandó kíséret

Az idei tanévtől kezdve sikerült a rövid 60 perces próba idejét 90 percesre növelni, valamint –a zenekar tagjainak önálló kezdeményezéseként– megtoldani heti egy alkalommal, így a diákok, a rendszeres hangszeres óráikon túl szabadidejük jelentős részét fordítják az együttlétre.

Terveink között szerepel a spirituálé-mise anyagának hangfelvétele, majd bemutatása a bécsi magyar egyházközség számára a Deutsche Ordenskirche-ben, továbbá egy iskolai tanév végi koncert, valamint vendégszereplés egy Big Band Fesztiválon.

Várjuk zenészerető, hangszeren játszó diákjaink jelentkezését, hiszen folyamatosan pótolnunk kell érettségiző diákjainkat, valamint szeretnénk a zenekar létszámát a hagyományos 5 szaxofon, 4 trombita, 4 harsona, ritmus szekció összeállításig kibővíteni. Nagyon köszönöm Henrik atya zenei és szervező munkáját, nélküle nem jöhettek volna létre színvonalas produkcióink.

Kiss Zsolt ének-zene tanár

„Te Uram, méltó vagy, hogy áldjon énekünk,
És szent neved visszhangzik mindenütt!
Új dalt, új dalt, zengjünk háladalt!
Nagy csodákat tett velünk az Úr!”

„Engedj Jézushoz menni, Őbenne bízni, és tudni, hogy nem hagy el,
Látod, Ő az, ki engem boldoggá tett, és ezt nem felejtetem el!
Én tudom, hogy Ő az Út, az Igazság!
Én tudom, hogy Ő az élet, senki más!”

(részletek a Spirituálé-miséből)

Iskolatörténet

Mozaik: Pannonhalma – 1956

Két évvel ezelőtt az 1958-ban érettségizett IV.b osztály egykori diákjai azon törték a fejüket, mivel tegyék emlékezetessé közelgő 50. érettségi találkoójukat. Veress Péternek –aki egyébként a névsorban utolsó, ám tanulásban osztályelső volt– támadt az ötlete, hogy mindenki írja meg az azóta eltelt 50 éve történetét. Aztán tovább léptünk: állítsuk össze a Pannonhalmán töltött négy évünk legfontosabb eseményeit, emlékezzünk meg osztályfőnökeinkről–prefektusainkról – négy év alatt három is volt! Így született meg vaskos kötetként az Osztálynaplónk az érettségi találkozóra.

Nekem jutott a négy év eseményeinek az összeállítása. Ekkor találkoztam azzal, hogy milyen keveset tudunk adatszerűen az 1956-os forradalmi időkben Pannonhalmán törtétekről. Sokunknak voltak emlékei: többen emlékeztek a faluban tartott Nemzeti Tanács választási nagygyűlésére. Ez érthető, hiszen egyik osztálytársunk, Kecskés Laci szavalta el az akkori Tanácsháza (ma Polgármesteri Hivatal) előtt a Nemzeti dalt. Sokunkban megmaradtak az éjszakai őrsegek, vagy a szovjet tankok többszöri megjelenésének emlékei, de számosan emlékeztek arra a házkutatásra is, amely végén igazgatónkat, Söveges Dávid atyát a pufajkások elhurcolták. De valahogy mindenki egy kicsit másra, és másképp emlékezett, és ezek az emlékfoszlányok nem álltak össze egy teljes képpé. Így az Osztálynaplóban az 1956-os események mindössze pár sorban szerepeltek.

Bencés tanáraink arra neveltek, hogy minden munkánkban törekedjünk a teljességre (még ha ritkán sikerül is!), ezért is bosszantott ez a hiányos történet. Hajtott a kíváncsiság is. Ezért határoztam el, hogy alaposan utána járok, és törekszem minél teljesebben feltárni az akkor törtéteket.

Mivel történeti értékű dokumentumok szinte nem léteznek, vagy ha igen, azok nagyon szűkszavúak, esetleg nem is hozzáférhetők, nem maradt más, mint az emlékezet. Azok emlékezete, akik azokat a heteket, hónapokat Pannonhalmán töltötték: tanárok, diákok, szerzetesek, az akkori Szociális Otthon lakói, világi alkalmazottak. Közel 500 ember! A legelső feladat tehát az volt, hogy össze kellett állítani mindezek névsorát, felkutatni, ki van életben még közülük, és az életben lévők címét beszerezni. Aprólékos, sok időt igénylő és száraz kutatómunka, de végül sikerült 214 egykori diáknak nyomára bukkanom. Azok száma, akiket 50 év elteltével „elveszettnek” kellett elkönyvelni a 298 egykori diákból, nem érte el az egy tucatot se. Sajnos, több mint 60 egykori diák már időközben eltávozott közülünk, és az akkori bencés atyákból, novíciusokból is csak 8 volt még életben (közülük is eltávozott azóta Zerind atya). A címek birtokában aztán a többi munka már gyerekjátéknak tűnt. Csak meg kellett győzni mindenkit, hogy írja meg a saját emlékeit, bármennyire is töredékesek. Körlevél postán, vagy e-mailben, a nem válaszolóknak újabb névre szóló levél, telefon megkeresések, személyes találkozások. És mivel minden egykori osztályból voltak lelkes segítők, fél év alatt sikerült összegyűjteni 221 írásos visszaemlékezést. Az emlékek összegyűjtése közti időben jutott idő az akkori pannonhalmi környezet és megszokott hétköznapi megírására, a munkamódszer (hiszen egy újszerű történetírási irányzat, a zárt-csoportos emlékfeldolgozásból történő eseménysor rekonstrukcióra tettem kísérletet) ismertetésére, a mintavételi jellemzők statisztikai feldolgozására, és a fennmaradt tárgyi relikviák összegyűjtésére.

Az összegyűjtött emlékekből, mint mozaikdarabkákból már csak össze kellett rakni az akkor törtéteket. Tudom, az így összeállított mozaik nem lett teljes. Sok kis mozaikdarabka elveszett, deformálódott, nem teljesen illik az egyik a másikhoz. De ha hiányosan is, összeállt az 1956-os forradalom és az azt követő pár hónap története ebben a formában, ezzel a tartalommal. Ez most már megvan, és meg is marad. És sokak szerint, akik elolvasták, tökéletesen visszaadja azoknak a napoknak a légkörét. Végül is sok munka volt? Igen. Jóleső munka volt? Igen. Volt értelme megírni? Engem nem ennek a válasznak a mérlegelése vezettet. Mert hiszem és vallom: egykori tanárainknak, iskolámnak ennek a könyvnek a megírásánál sokkal többel is tartoztam, tartozom.

A Bencés Diákszövetség hírei

Bencés Jótékonysági Bál – ötödik alkalommal

A helyszíneként szolgáló Szépművészeti Múzeum három terme sötét- és világoskék színekbe öltözött a február 6-i estére, hogy méltóképpen fogadhassa a bálozókat. A pompás díszítésen túl a legkiválóbb, bencés kötődésű pincészetek borai várták az érdeklődőket. A hölgyekre is gondoltunk: nekik kozmetikai sarokkal kedveskedtek a szervezők.

A bál védnökei, Dr. Tringer László, Dr. Gulyás Balázs és Dr. Várszegi Asztrik főapát úr személyes jelenlétükkel emelték a bál fényét.

A bál jótékonysági céljára 1,2 millió Ft gyűlt össze, melyet hagyományosan a májusi találkozókra adunk át gimnáziumainknak.

Tavaszi programok

Sportnap:

III. BDSZ Sportnapunkat április 24-én a szokásos helyen (IDOM sportközpont, X. ker. Bp. Kismartoni u. 1-3.) rendezzük meg. Jelentkezéseket Kovács Bence (Ph'04) várja a 06/20/245-8252-es telefonszámon. Programok: focikupa, csocsó, tenisz és sör (ez utóbbi persze nem versenyszerűen...)

Baráti találkozó:

május 29., szombat – Pannonhalma: Szeretettel hívjuk-várjuk diáktársainkat; az ünnepi szentmise 11-kor kezdődik a bazilikában.

Szándéknyilatkozatodat kérjük

15-20 éve mi is, iskolaink is örömmel fogadtuk a „nyugatról” érkező támogatásokat.

A Pannonhalmi Bencés Gimnáziumunk testvériskolai kapcsolatot ápol a **csíkszeredai Segítő Mária Római Katolikus Teológiai Líceummal** (Erdély) és a **karácshalmi Sztójka Sándor Görög Katolikus Líceummal** (Kárpátalja).

Diákszövetségünk azt a felajánlást tette, hogy nyaranta 6-6 jutalmazandó diákot egy hétre itthon egy-egy volt bencés diák és családja befogadja, vendégül látja. A kezdeményezést anyagiakkal is támogathatod. Várjuk jelentkezésedet!

dr. Lei Attila (email: drlei@t-online.hu; tel: 70/945-2080) és

Németh László főtítkárr (email: nemethl@e-factory.hu; tel: 1/801-9160 este: 20/925-5522).

Tisztújítás a BDSZ-ben

A jelölőbizottság elkészítette a BDSZ vezetőségének tisztújítás utáni szervezeti struktúráját, melyet a jelenlegi elnökség a januári ülésén egyhangúlag elfogadott. Ennek lényege szerint a jövőben nem csupán az elnök, az alelnök és a főtítkárr vállán nyugszik majd a szövetség stratégiai, adminisztratív és gazdasági ügyvitelének terhe, hanem az eddigi harminc fős, konzultatív testület helyébe lépő, kisebb létszámú, öt-hét fős grémiummá alakuló elnökség minden tagja kiveszi majd a részét az operatív munkából.

A tavaszi tisztújító küldöttgyűlésig azonban meg kell találnunk mindazon diáktársainkat, akik a tisztviselőknek kijáró megbecsülés mellett az azzal járó szolgálat esetleges terhére is vállukra vennék. Munkánk megkönnyítése érdekében nagy tisztelettel fogadjuk személyi javaslatokat a jeloles@bencesdiak.hu e-mail címen.

Dr. Bodnár Zoltán Ph'94, a jelölőbizottság szóvivője

Életünk

Péntek esti előadások

Tölgyessy Péter előadása

Hogyan jutottunk idáig? – Miként lett a demokratikus fordulat vezető országából a válságok hazája?

Január 21-én Tölgyessy Péter, a demokratikus fordulat egyik meghatározó személyisége, országgyűlési képviselő, politikai elemző, az MTA Politikatudományi Intézetének munkatársa tett látogatást gimnáziumunkban egy izgalmas előadás erejéig. A következő pár sorban megpróbálom röviden összefoglalni az előadás tartalmát.

A keleti blokk legboldogabb országából mára a világ három legboldogtalanabb országa közé kerültünk. Az egyre jobban kibontakozó gazdasági válságban pedig nyilvánvalóvá vált, hogy a térség vezető gazdasági tényezőjéből sereghajtóvá vált Magyarország. A választ a rendszerváltásban kell keresnünk. A magyar fordulat a posztkommunista országok közül a legalacsonyabb lakossági részvétellel ment végbe. Példaként a lengyel szolidaritást említeném, mely 4 millió taggal rendelkezett, míg a magyar ellenzéki pártok 10 ezer körülivel. A magyar rendszerváltás emellett nem köthető pontos dátumhoz, nincs hőse, ellentétben a többi kelet-európai állammal. A lakosság nem érezte szükségét a szocialista forma leváltásának, hiszen az életszínvonal elfogadható volt.

Egy másik fontos adalék, hogy a társadalom fejében az él, hogy csak az lehet sikeres, akit kizárólag az önérték vezérel, valamint aki megfelelő „ügyességgel” rendelkezik. Ezek a képzetek abból a kommunista érából maradtak fenn, ahol az tudott érvényesülni, aki a munka mellett elég „ügyes” volt. Így a váltás után a lakosság ezeknek függvényében bélyegzi meg a politikát és a politikusokat, akik szintén ebben a környezetben felnőve valóban maguknak harcosuló üzletemberré váltak.

Ezt súlyosítja a jobb- és baloldal között kialakult „hidegpolgárháborús” helyzet, mely alól úgy néz ki, nincs kivétel. A szocializmust teljesen elutasító jobboldal, és az elmúlt rendszer átalakítását, megújítását célzó baloldal hangja egymásra mutogató, bűnbakkereső stratégiája már a mindennapjainkat is meghatározzák. Természetesen ezen a téren is különleges a magyar helyzet. A napi politikában még mindig a ’89-es politikuskok a meghatározóak, a pártok sem sokat változtak a demokratikus fordulat óta. A megújulás hiánya úgy tűnik, ide vezet. Ez a szinte polgárháborús helyzet, mintegy örvény húzza le Magyarországot. Hogyan lehetne változtatni? Elsősorban a fejekben kellene változásnak történnie. Ha az átlagember több felelősségérzettel rendelkezne az állam iránt, megkövetelné ez a politikusaitól is. A politikai paletta is változásra vár. Az új pártok megszüntethetnék a kétpólusú politikai rendszerünket, mely acsakodásra készítet bennünket, még a hétköznapiakban is. Ha ezek a változások bekövetkeznének, az örvény talán felfelé húzna minket.

Pálfa Péter XII.b

Az esendőség gyermeki csodái – Gárdos Péter filmrendező Pannonhalmán

A tavalyi filmszemlén rendezői díjjal kitüntetett *Tréfa* meghívása a gimnázium mozijába magától értetődő ötletnek tűnt. A Kosztolányi Dezső azonos című novellája, valamint az író más műveinek motívumaiból készített film az 1910-es évek elején egy bentlakásos egyházi iskolában játszódik, s noha a korszak és a történet végkifejletében bekövetkező dráma távol áll a pannonthalmi diákok hétköznapijaitól, a közeg, a karakterek, az élethelyzetek mégis érdekes élményt ígértek a közösség számára. A rendező egy tucatnyi filmet számláló életművéből levettünk még a Lázár Ervin írásai nyomán készült *A porcelánbabát*, valamint a rendszerváltozás előtt forgatott, az 1956-os forradalmat gyermekszemszögből ábrázoló *Szamárköhögést*.

A beszélgetés három fogalom körül forgott: esendőség, csoda, gyermekség. A hívszavak a filmek egyes motívumainak értelmezésén túl lehetőséget adtak Gárdos Péter világszemléletének kifejtésére is, amely mindenekelőtt nyitottságával, őszinteségével, sallangmentességével hatott a hallgatóságra. A közvetlen hangulatú est végén a rendező holokauszt-túlélő szüleinek megismerkedéséről szóló ígéretes filmtervébe is beavatott bennünket. Reméljük, a közeljövőben e film bemutatója alkalmából ismét vendégül láthatjuk Pannonhalmán.

Gelencsér Gábor

Rendes prefektusok

In memoriam Farkas atya

Sajnos elkéstünk... Újságunk Szent Benedek napi számában Farkas atyával szeretnénk volna interjút készíteni. Január végén szerkesztőségünk felkérésére Henrik atya beszélgetett Farkas atyával, az interjút azonban már nem tudtuk befejezni...

Farkas atyára rendtársa, Antal atya és egykori diákjai, Bíró László püspök és Siska Gábor emlékeznek.

Mayer Farkas atya Budapesten született 1929. november 10-én. A bencés szerzetesi ruhát 1948. augusztus 6-án öltötte magára, majd a Szent Gellért Hittudományi Főiskolán a teológiai tanulmányok befejeztével pappá szentelték 1953. június 21-én. 1953 és 1957 között végezte egyetemi tanulmányait Budapesten az ELTE TTK-án, ott szerzett kémia-fizika szakos tanári oklevelet.

Az egyetem befejezése után a Pannonhalmi Bencés Gimnáziumban kezdett fizikát tanítani, emellett 1963-tól diákokthoni nevelő-tanár is volt. Óráira lelkiismeretesen készült, már előző délután beállította a demonstrációs kísérleteket, szükség esetén saját készítésű eszközökkel egészítette ki a szertárban meglévőket. Néhány Jedlik

Ányos által szerkesztett, Pannonhalmán őrzött eszköz is (villanymotor-modell; optikai rácsok, stb.) szerepelt a bemutatott kísérleteknél. Mindezekkel felkeltette tanítványai érdeklődését a fizika és a tudománytörténet iránt is. Nagyon világosan magyarázott, tábla-vázlatai példaszerűek, áttekinthetőek voltak, nagyban segítették a tananyag megértését.

1966 és 1970 között Győrött a Czuczor Gergely Bencés Gimnáziumban ugyancsak fizikát tanított, majd visszakérült a pannonthalmi gimnáziumba, ahol továbbra is fizikát, majd kémiát, sőt földrajzot is tanított nyugdíjba vonulásáig (1994-ig). Tanítványai hálásan gondoltak és gondolnak vissza tanárakra, a tudós és jószívű emberre, aki jól felkészült, lelkiismeretes tanár volt, ezért diákjai szerették és tisztelték. Oktató-nevelő munkájának utolsó periódusában mutatkozott meg, hogy mennyire együtt látja a fizika és a többi természettudomány közötti összefüggéseket.

Tanári munkája mellett egész életében lekipásztori munkát is végzett, a bazilika népmiséis szónoka volt, vakációiban a bakonybéli híveket szolgálta. Amikor megvált a tanítástól, a helybéli (pannonhalmi) plébánián kisegítő lelkészként dolgozott. Életét a csendesség, az emberi jószág és megértés, szerénység és visszafogottság jellemezte. Széleskörű tudásával a polihisztorokhoz tartozott, a tudomány különféle ágai, természettudomány, történelem és irodalom, elmélet és gyakorlat összefüggésben voltak nála. A tudósok, vagy írástudók felfedezett pontatlansága igazságérzetét mélységesen felháborította. A Jedlik Ányos Társaság egyik alapító tagja volt, Pannonhalmán gondozta a természettudományos gyűjtemény egy részét (az ásványtárat). Fennmaradó idejét Jedlik Ányos életének, munkásságának kutatására fordította (sok időt töltve könyvtári és levéltári munkával), ezzel elévülhetetlen módon járult hozzá a magyar tudománytörténet XIX. századi kutatásaihoz. Ennek lett a gyümölcse a nemrég megjelent újabb Jedlik Ányos kötete. Támogatta a Jedlik Ányos Szikvíz Lovagrend megalakulását is. Oktatói és tudományos munkásságát „Rátz tanár úr” életműdíjjal ismerték el, amit még személyesen vehetett át novemberben nyolcvanadik születésnapját követően a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében.

Betegsége gyorsan legyőngítette szervezetét, a győri kórházban halt meg 2010 február 1-jén. Pannonhalmán 8-án vettünk végső búcsút tőle a bazilikában szentmise keretében, és rokonai, tanítványai, barátai részvételével kísértük végső nyughelyére, a Boldogasszony Kápolnába.

Rendes prefektusok

Farkas atya búcsúztatója

Az 1969-ben Győrben érettségizett osztály nevében búcsúsom Mayer Farkas osztályfőnökünkötől.

Másodikos korunkban találkoztunk vele először. Kezdetben osztályfőnök úr és tanár úr volt számunkra, majd később atyánkká lett, aki először fiavá majd barátainvá fogadott minket, de mindig megmaradt atyánknak.

Szeretett bennünket, mi is szerettük Őt. Évenként találkoztunk. soha sem mulasztotta el a jelenlétet, mindig szívesen volt

velünk. Örült osztályunk egységének, hogy a rendszeres találkozás elemi szükségletünké vált.

A múlt év november 9-én itt, a Pannonhalmi Szentélyben ünnepeltük az Eucharisziát, a hálaadást 80. születésnapja alkalmából.

A záró áldás előtt Szent Wolfgang (Farkas) életéből vett epizóddal búcsúzott tőlünk.

Amikor Szent Wolfgang halálos beteg lett, észrevette, hogy az udvartartás nem engedi közelébe híveit. Erre megparancsolta környezetének: „azoknak, akik láttak engemet életemben, joguk van látni engem haldoklásomban is.”

Osztályfőnökünk –zárkózottsága ellenére– győri osztálytársainkon keresztül, beengedett agóniájába. De betekintheztünk egész életébe is.

Hálával köszönjük kötelességtudatát, igazságosságát, következetességét. Minden reggel háromnegyed nyolctól nyolcig bejött az osztályba, minden padnál megállt, mindenkihez szólt, nem kivételezett. Nem számított származás, sem tanulmányi eredmény, mindenkit egyformán szeretett. Az ország különböző sarkaiból összesereglett osztályt egygyé szerette. Utolsó májusi osztálytalálkozómon arról beszélgettem vele, „milyen nagy dolog volt, hogy minden reggel bejöttél közénk.” Ő félbeszakított: „nem, egyszer hiányoztam, beteghez hívtak”.

A másik, amit köszönünk Neki, az alaposág! Kispap korában Patrisztikát –ókori keresztény egyházatyákat– olvasott, és ez az alaposág megmaradt benne akkor is, amikor később csillagászzal, térképészettel, fotótörténettel foglalkozott, vagy éppen Jedlik-kutatásokat végzett. Alig lehetett Őt felháborodottnak látni, de amikor arról beszélt, hogy a Jedlik-kutatók hogy plagizálják egymást, hogyan másolják tovább a hibákat, akkor felháborodott. Szerette az igényes munkát.

A Bencés Regulának fontos üzenete a „stabilitas loci”, a „helyhezköötöttség” ami Őrá nagyon jellemző volt. A szobáját is nehezen hagyta el, de ha elhagyta, mindig örömmel volt velünk, és kedves alázatával beszélgetett azokkal, akikkel találkozott.

Most amikor elhelyezzük virágainkat koporsója lábánál és apró koszorút helyezünk koporsójára, tanúságot teszünk hitünkről: hisszük hogy Ő nem a halálba ment, hanem az Életbe. Koszorúnkkal kifejezzük azt a meggyőződésünket, hogy szeretett osztályfőnökünk most már Szent Pállal elmondhatja: „a jó harcot megharcoltam, a pályát megfutottam, a hitet megtartottam, és most készen vár az igaz élet koszorúja, amelyet megad nekem az Úr, az igazságos Bíró.” BÉKESSÉG VELED!

Bíró László (Győr'69) püspök

Pannonhalma, 2010. február 08.

lejegyezte: Kuslits Ferenc (Győr'69)

Szeretve tiszteltem egykori tanáromat

Felejtethetlen módon oktatott.

Élmény volt, amikor életre keltek kezei között Jedlik eszközei.

Ízes beszéde, sajátos humora, Tömörkényt idéző anekdotái mind-mind elevenen élnek az emlékezetemben.

A lelkek gondozójaként személyében megismerhettük Isten felszentelt papját, a Mindenható és az emberek alázatos szolgáját.

Imádságos lélek volt, aki másoknak élt. És az emberekben Krisztusnak szolgált.

Tőle tudom, hogy mit kell azon érteni. „Ha a só ízét veszti...” (Mt 5,13)

Valahányszor sót veszek a kezembe eszembe jut. Ő és amit tanított.

Korunk nagy polihisztor volt. Szerette és művelte a tudomány több ágát, főként a természettudományokat.

Devalválódott világunkban egy igazi értékhordozó volt.

Diákoldalak

Válogatás a qpaci diákújság, a Pannonhalmi Zsemlé cikkeiből

Egypercesek

Vasárnapi ebéd

– biblia(ki)fordítás –

Reggel még tojt egy tojást, majd kapirgálni kezdett. És egy perc múlva kezdetét vette a nagy és elkerülhetetlen folyamat.

Kezdetben volt a leves és a leves a tyúkból volt. Ő volt a leves. Benne volt kezdetben a leves. Így lett az éhezőnek enyhülés, mely az éhséget csillapítani képes, de a válogatósok nem fogadták be.

Megjelent akkor egy asszony, akit a gazda küldött, és megkopasztotta, majd megfőzte. Az asszony ugyanis azért jött, hogy megfőzze a levest, és hogy mindenki jóllakhasson általa. Nem ő volt ugyanis a leves, de neki kellett a levest megfőznie.

A tyúk volt viszont az igazi leves, amely képes betölteni az éhezőt. Őt főzték meg. Az ebéd része volt, és az ebéd általa lett azzá, ami, de a válogatósok nem fogadták be őt. Az éheseknek viszont, akik befogadták, az éhségüket enyhítette és betöltötte őket.

A tyúk ugyanis levessé lett, az ebéd részévé vált, és láttuk az éhezőket, akiknek az éhségét enyhítette és betöltötte őket minden javával teljes lényegében. Az asszony bizonyosságot is tett róla, és azt hirdette: „Ő volt az, akiről megmondtam: Jól megfőzöm, és még ma feltálalom nektek. Egyétek hát, és teljete el vele, mert őutána már nem fog jönni semmi.” Valamennyiünknek tehát vele kellett éhségünket enyhítenünk. Mert a recept az asszony dédöreganyja által adatott, de az éhség enyhülése és a betöltés a tyúkból készült leves által adatik. Magát a tyúkot soha senki nem látta: a leves, ami benne volt, az jelentette meg őt. Megettük hát. Jó volt.

A körte

Egyszer csak kiégett, és nem volt több a hűtőben. Kicsavartam és megettem, hogy mégse vesszen kárba. Megkérdeztem a szomszédomat, hogy mit is kell ilyenkor csinálni, mert nem tudtam pontosan, hogy mit kell ilyenkor csinálni, mert manapság azért nehéz nélküle élni.

„Egyszerű. – mondta ő – Ki kell cserélni!” És mert nem tudtam pontosan, hogy hány wattosra van szükségem, fogtam a dobozát és egy szatyorral a zsebemben elmentem a piacra.

Wagner Ádám

Civilizált prefektusok

Sokak számára idegenül csenghet a civil prefektusság „intézménye”, hiszen egy évtizede sincs annak, hogy a bencések mellett megjelentek a civil nevelőtanárok. Rovatunk olyan embereket mutat be, akik világiként vállalkoztak a teljes embert kívánó nevelői munkára. A prefektusi kar egyik legfiatalabb tanárával, Tóth Józseffel Dejcsics Konrád OSB készített interjút.

Lelkesen és nagy gonddal végzed prefektusi munkádat? Mi a nevelői „ars poeticád”?

Igen nehéz ezt szavakba foglalnom, hiszen megpróbálok teljes emberként részt venni ebben a speciális „munkakörben”, ez tehát azt is jelenti, hogy elsősorban magamról beszélek, mikor az ars poeticámról kérdezel. Az első osztályom, a XII.b, ebben a tanévben hagyja el az alma matert. Talán ha visszatekintek az elmúlt négy évre, kicsit megkönnyítem a saját dolgomat és így nem lesz olyan nehéz válaszolnom Neked.

A négy év alatt mindig azt tartottam a legfontosabbnak, hogy a diákok ne „csak” nevelőjüként gondoljanak rám, hanem „emberként” is lássanak. Nem ritkán – főleg az első két évben – azt tapasztaltam, hogy igen nehéz áttörni a nevelő-diák kapcsolat számomra néha elidegenítő hatású falát. Másképpen talán úgy fogalmaznám meg, hogy a személyes emberi kapcsolatok talán a legfontosabbak a nevelői munkámban. Ez persze nehéz út, főleg úgy, hogy 30 embertársunkkal nem lehet egyformán személyes és őszinte viszonyt kialakítani, még ha oly sok időt is töltünk egymással.

Azonban amikor valamilyen mértékben sikerült ezt kialakítani, talán akkor működtek a szerintem leghatásosabb nevelési módszerek: a példa és a tanítás. Az előbbinek nézetem szerint ebben a szoros együttélésben hangsúlyosabb szerep jut, az utóbbi inkább XII. felé közelítve válik egyre fontosabbá.

Hogy látod, mi az, amit az elmúlt négy évben tanárként, nevelőként, emberként az osztályodtól tanultál?

Mindenképpen nagy kihívás volt Őket tanítani, hiszen nagyon jó képességű, érdeklődő, bár az órai megnyilatkozásokban az átlagosnál kicsit passzívabb, de fogékony osztályt ismertem meg Bennük. Azt hiszem, tanári szempontból ez egy meglehetősen nehéz feladat, hiszen nem „nyűgözhettem” le Őket akármivel, ugyanakkor azt is meg kellett tanítanom, hogy életüket majd végigkíséri a szóbeli megnyilatkozás műfaja, ezért annak alapvető szabályait mindenképpen el kell sajátítaniuk.

A négy év nevelői és emberi tanulságait egyszerre fogalmaznám meg, hiszen – mint fentebb említettem – számomra ez a két szerepkör igen közel esik egymáshoz.

A fiúk tanítottak meg arra, hogy a konfliktushelyzeteket néha érdemes felvállalni, holott alapvetően konfliktuskerülő alkat vagyok, általában a kompromisszumos megoldásokra törekszem.

Egy másik fontos gyümölcse a közösen eltöltött időszaknak, hogy megtanultam nyíltabbá, kicsit extrovertáltabbá lenni bizonyos szituációkban. Ezt szintén Nekik köszönhetem.

Civil prefektusként átéled az otthon és a kollégium közötti távolság előnyeit és hátrányait. Mit jelent számodra, hogy családdal a monostor és gimnázium szomszédságában élsz?

Azt hiszem, hogy talán minden szempontból helyesebb lenne a közelség kifejezés, ugyanis éppen ez az, ami számomra nagyon sokat jelent itt Pannonhalmán.

Civilizált prefektusok

Hátrányként csak annyit említenék, hogy nagyon nehéz „letenni” otthon a munkát. Ez sokszor nem is sikerül, hiszen mindennapjaim meghatározó élménye és élettapasztalata, hogy osztályfőnök és prefektus vagyok. Otthon viszont vár két másik, nem kevésbé fontos, teljes állású „munkakör”, ugyanis férj és apa is vagyok. Kicsit nehéz az átállás, mikor ilyen közel van az otthonom a „munkahelyemhez”, ugyanakkor a feleségem és a gyermekeim nem osztályfőnökként és prefektusként várnak haza... Ezért is szoktunk – amikor csak lehetőségünk van rá – elutazni a nagyszülőkhöz Turára illetve Gödöllőre, ez mindig egyfajta rekreáció a számomra.

Előnyként elsősorban az itteni civil és bencés kollégákkal kialakult kapcsolatokat említeném. Úgy látom, hogy a tanári kar – sokszínűsége mellett – a lényegi kérdésekben nagyon egy irányba „húz”, ezt pedig az eredményes munka egyik legfontosabb zálogának tartom. Bencésekkel és civilekkel magánemberként is sokat találkozom, ez rendkívül fontos a számomra. Úgy tapasztalom, hogy hihetetlen megtartó ereje van ennek a közösségnek.

Hívóként a bencés közösség mindennapjainak megtapasztalása, családsként pedig a hasonló korú, hasonló élményekkel bíró, gondokkal, problémákkal küzdő, velünk egykorú fiatal családok jelentenek számunkra egyfajta bázist.

Az iskola egyik gondos magyartanára vagy. Hogyan alakul a tudományos munkád? Mi a hobbyd?

Magyar irodalmat és nyelvet immár hatodik éve tanítok, tehát nem számítok már pályakezdőnek. Mégis nap mint nap tapasztalom, hogy ez a munka hihetetlen felkészültséget és koncentrátságot kíván, vagyis ebben az értelemben mindig „pályakezdőnek” érzem magam. Azt hiszem, hogy ez bizonyos szempontból szerencsés is, mivel így nem kényelmesedhetek bele az általam tanított tárgyakba.

Nemrég befejeztem doktori tanulmányaimat, most a disszertációmra kellene összpontosítanom, de egy végzős osztály mellett ez bizony nem könnyű feladat. Általában nyaranta tudtam haladni a kutatásommal, de a még mindig megoldatlan kérdések állandóan jelen vannak bennem. Témámat talán a Szerb Antal-i regényvilág leírásaként aposztrofálhatnám leginkább, melynek egy szelete már elkészült, illetve több regényelemzés megindult a saját útján. A már szinte végleges stádiumban járó rész Szerb Antal Utas és holdvilág című regényével foglalkozik, pontosabban a szövegben jelenlévő játékvilágot vizsgálja, melynek során többek között a Wolfgang Iser által meghatározott fikcióképző aktusokat használva definiálja a regény egyes játékait. A játék fogalmát Hans-Georg Gadamer Igazság és módszer című munkájában kifejtett téziseiből származtattam, majd megvizsgáltam, hogy a regényben kik a gadameri értelemben vett játékosok, illetve leírtam és analizáltam a játékokat létrehozó erőket. A módszer segítségével elsősorban egy új értelmezési réteghez jutottam, másodsorban pedig az elemzésem során leírtam a regény főbb építkezési struktúráját. Rendkívül érdekes munka volt, mely azonban igen nagy elmélyültséget és összeszedettséget, nem utolsósorban pedig időt kíván(na) a továbbiakban is.

Hobby alatt elsősorban aktív pihenést értek, ebben az értelemben szerencsés helyzetben vagyok, hiszen több ilyen rekreációs lehetőséget is találtam magamnak az évek során.

Elsőként mindenképpen az olvasást említem, hiszen ez volt az az út, amin haladva megtaláltam a hivatásomat. Gyermekkoromtól kezdve nagyon fontos számomra, egész eddigi életemet végigkísérte. Jellemző történet, hogy általános iskolában, mikor tanulmányi eredményeim bizonyos tárgyakból nem érték el a szüleim által kívánt magaslatokat..., engem az olvasástól kellett eltiltani. Persze az íróasztalom fiókjában továbbra is ott lapult kinyitva az aktuális kötelező olvasmány, az Egri csillagok.

Második helyre a főzést rangsorolnám. Korábban is szerettem a konyhában tüsténkedni, mostanában azonban hihetetlenül ki tudok kapcsolódni egy-egy harmonikus étel kitalálása és megvalósítása közben. Természetesen a hagyományos ételeket is szeretem elkészíteni, sokszor a fiúk legnagyobb öröme, legalábbis eddig még nem panaszkodtak... A legutolsó ilyen alkalom marad talán a legemlékezetesebb a számunkra, ugyanis Bajnóczi Gábor prefektustársammal egy disznótort szerveztünk a fiúknak, ahol az összes ételt én készítettem. Amellett, hogy ilyen ízeket máshol nem kóstolhattak volna meg, a programnak másik nagyon fontos hozadéka is volt: együtt kellett dolgoznunk egy cél érdekében, mindenkinek meg kellett találnia a saját munkáját és becsületesen elvégezni azt.

Harmadikként, de nem utolsósorban, a futball kívánczik ide, annak is egy speciális „műfaja”: a szerdai tanári foci. Nagyon fontos a számomra, hogy a kollégáimmal (bencéseket, civileket egyaránt ideértve) ilyen hétköznapi szituációban is tudok találkozni, ráadásul játék közben, ami azért egy speciális, ugyanakkor sokat jelentő és számító élethelyzet. Talán ezzel is zárnam mondandómat, remélem a kollégák is érteni fogják: szerdán foci!

Életünk

Qpac „GrünPax” napjai

1.nap: Hogy észrevegyem a megoldásra váró problémákat

Iskolánkban a zöld napok kezdetének jelszavát **A hülyeség kora** című film ihlette, amelyet szinte az egész diákság megnézett. A film „csukott” szemmel nézve unalmasnak tűnhet, hiszen nagyon is a mindennapjainkról szól. Ehhez pedig általában nem tartjuk fontosnak, hogy moziba menjünk, hogy ott ismét a tükörbe kelljen néznünk. Hiszen, ha filmet nézünk, pont ezt a tükröt akarjuk egy kis időre félretenni, és helyébe valami egyebet helyezni.

„Nyitott” szemmel nézve ugyanakkor hátborzongató volt a film üzenete, hiszen ebben az élénk tárt tükörben nagyobb perspektívából láthatjuk a minket körülvevő világ problémáit. Itt nem kizárólag a 2055-re felvázolt katasztrofális helyzetre kell gondolni, hanem arra is, hogy ma még alig teszünk valamit a katasztrófa elkerüléséért. Pedig ha igyekszünk, akkor szerencsére a nagy katasztrófa csupán a film valósága marad, és a többi katasztrófafilm közé kerül ez a film is. Mi pedig, mivel időben kiléptünk ebből a forgatókönyvből, hátradólva nézhetjük végig milyen is a **hülyeség kora**, ahol az emberek nem látták, hogy együtt mindenre *van megoldás*. De amíg a film szereplői vagyunk, addig nincs okunk hátradólni a karosszékben. Az, hogy más nem tesz semmit, nem ok arra, hogy te is tétlen maradj.

2.nap: Hogy mátolá tettek mezejére lépjek

Nagy öröm volt látni, hogy a szemétszedő vetélkedőre szép számban gyűltünk össze diákok és tanárok egyaránt. A csapatok **526 kilogrammal csökkentették a szemétQpacot**. A vetélkedőn a diákok kreativitásukkal is hozzájárultak ahhoz, hogy a szemétszedés ne csak hasznos, hanem *szórakoztató* is legyen. Köszönet illeti mindazokat, akik tettek a szemétQpac csökkentéséért, méghozzá önként és jókedvvel. Ezzel is tanúságot tettek arról, milyen egyszerű kilépnünk *A hülyeség kora* forgatókönyvéből.

3.nap: Hogy a tudomány formálja jövőnket

A pénteki előadásra a zöld napok alkalmából **ifj. Zlinszky Jánost**, a Katolikus Egyetem Környezetjogi és Versenyjogi Tanszékének docensét hívtuk meg. Előadásában a természet nagy tökéletességgel megkomponált rendszerét tárta elénk, felhívva a figyelmet arra, hogy a természet alappilléreit megbolygatva az okozott károkkal jelenleg hol tartunk és még milyen károkkal számolhatunk. Közérthetőségével és szakmai tudásával *sikerült közelebb hoznia a környezeti stabilitás helyreállításának jelentőségét*.

Valach Milán 12.a

TAVASZI
ZÖLD NAPOK
PANNONHALMÁN

2010. 03. 03-05.

Szerda

MOZI

A HÜLYESÉG KORA

Csütörtök:

SZEMÉTSZEDŐ
VETÉLKEDŐCsapat/egyéni
Alma, díjak,
továbbalvás

Péntek:

IFJ ZLINSZKY
JÁNOS
ELŐADÁSA„Tegy Te is
a szemétQpac
ellen!”

Életünk

Disznóvágás á la XII.b

Mottó: Ante porcos

Idén osztályunk egy falusi hagyományt elevenített föl a maga számára. A disznóvágás ősi aktusát a nagy többség izgatottan várta, hiszen sokak számára ez volt az első ehhez hasonló alkalom. És az is tudvalevő volt számunkra, hogy a közös munka milyen jó közösségi alkalommá alakulhat, amit egy-egy pohár bor vagy fröccs mellett elköltött fenséges hagymás-kolbászos-pecsenyes vacsora koronáz majd.

Szombat volt. Már reggel lázasan készülődtünk. A hideg és szagok ellen jól felöltöztünk és ahogy hazautazáskor lélekben már otthon szoktunk lenni, legszívesebben ezen a szombaton a szúrásos lettünk volna órák helyett. De csak pár kiválasztottnak adatott meg, hogy mint egy szabadkőműves szertartáson, részt vegyenek a diszó életének kioltásán.

Amikor a többség megérkezett, a halott disznó már a maga természetes valójában feküdt előttük: leszúrva, megpörzsölve. Nem volt benne állagjavító, vagy térfogatnövelő, semmi színezék. Megadva magát, várta hogy beteljeseden eleve elrendelt végzete. (Minden az ökumenikus hét jegyében történt.) Neki kellett tehát állni lesikálni és

hogy a szerencse velünk maradjon, még a fogát is meg kellett mosni. Aztán Marci bácsi, a böllérünk, pedig nekiállt saját szavajárása szerint szétszerelni a kocát. A szétszerelés a biológia faktosok számára hiánypótló boncolás, a más fakultáns

tanulók számára pedig újabb katarzis abban a felismerésben, hogy miért nem biosz faktosok. Összművészeti jelentőségűek voltak ezek a pillanatok, mikor egy szervet, vagy húsdarabot egy-egy kiválasztott, mint véres kardot, vagy szent erklyét körbehordozott megmutatni. Néhány fotó őrzi mindezt. Mások azonban megmaradtak a pszichoanalízis megfigyelésénél. És megelégedéssel tapasztalták, hogy minden belső, rejtett tartalom, most végre a felszínre kerül. Közben néhány sültvéres kenyér után elkezdődött a mindenkit igénylő valódi munka: külön kellett válogatni a húsokat, felvagdalni őket, a felesleget kidobni, darálni, inni. A következő boldog pillanat az volt, mikor megtudtuk, hogy minden egy csodálatos isteni rendbe illeszedik, vagyis minden porcika, felhasználható valami finomsághoz. A bört sóval megenni akkor a legtermészetesebb dolognak tűnhetett, tudniillik nem veszhet kárba semmi. Megkezdődött a kolbász és a hurkatöltés is csakhamar. Én magam könyékig vérben gyúrtam a véres hurkának valót. Marci bácsitól meg is kaptam, a véreskezü megjelölést. Míg a valódi szárnysegédek Sötét Máté és Bozóki Matyi voltak. Marci bácsi munkája az évek adta valódi tapasztalatot és tudást

mutatta: időben kész lettünk. Tóth József tanár úr a leves és a pecsenye körül iparkodott, a vacsora az ő kezemunkáját is dicsérte, a szervezés és a fűtőanyaggal való ellátás pedig Bajnóczi tanár urat.

Mint egy Wagner operában, itt is mindenkinek jutott szerep tehát. A vacsorára pedig mindenki eljutott a saját jellemfejlődésének és a konfliktus csúcsához, onnantól a megoldás következett. Elégedetten, dagadó mellel és korgó gyomorral ültünk a tápi nagyszobában asztalunkhoz. Még pohárköszöntő is volt. Marci bácsi pedig bajszának megpödrése után jó étvágyat kívánt mindenkinek. Még egy hétig a pecsenyét ettük, jókedvűen, hisz bőven jó volt még. A hurkákat, kolbászokat pedig (sit venia verbo) a nagybőjti lelkigyakorlaton fogjuk megenni.

Összeségében elmondhatjuk, hogy a nagy események, traumák és tivornyák még másnap is nagy hatással vannak az emberre. Akiknek pedig elégük van a műanyagos összetételű mártásokból, szójafasírtokból, gumiarábikumból és más ételnek hazudott képződményekből, amelyek csomagolásuktól is csak csak pár összetevőben különböznek, azoknak egyet javasolhatok: Vágjatok disznót!

Ph'87

Aki kérdez... Izer Zoltán

Robi, ha veled kapcsolatban az elmúlt huszon-egynéhány évre gondolkodok, a hűség jut eszembe. Hűséges vagy Emeséhez és a nagy családjához, a karolinás közösséghez (a TT-hez). Első munkahelyeden dolgozol, vezeted a jezsuita rend gazdaságát. Visszajársz Pannonhalmára Húsvétot ünnepelni. Mit jelent neked a hűség?

A hűséget nem hiszem ill. nem tudom, hogy nagyon tudatos erényként élném meg. Azt lehet mondani, hogy ezek a dolgok fontosak az életemben, mondhatni meghatározó elemek. Cölöpök, melyek összekapcsolódnak, egymást biztosítva.

Van egy szép családom, ami egyik lényegi eleme az életemnek, ugyanakkor lehetővé teszi, hogy kiegyensúlyozottan, egy biztos hátteret magam mögött tudva tudjak dolgozni.

A munkámat szeretem, sokrétű, változatos, felelősségteljes. Egy nagyszerű csapattal dolgozhatom. Fontos számomra, hogy értéket teremtve, célra orientáltan értelmes munkát végezhetek. Ha sokat is kell dolgozni, a hétvégéim a családé, nyáron is rendszeresen együtt tudunk lenni. A munkahelyemen értéknek tekintik és támogatják a családot.

A közösség, mely Pannonhalmán után, több bencés társaimmal együtt alakult (Andrónyi Miki, Németh Karcsi, Dombi Laci, Máhr Gábor) és a mai napig él és virul, szintén nagyon fontos eleme az életemnek, biztos sokat formált rajtam, hiszen 10 évig voltam a vezetője.

Nagy kincs ez: a közösségi lét közege, ahol gyerekeinkkel együtt jól érezzük magunkat.

Hogy Pannonhalmához hűséges lennék? Lehet. Örömmel és hálával gondolkodom vissza a gimnáziumi évekre, az esküvőnkre, és valóban sok szép húsvétot töltöttünk ott.

Család, közösség, munkahely, Pannonhalma: mind ajándékok. Az biztos, hogy ezeket tekintve van egy állandóság az életemben. Hogy ez hűség-e? Nem tudom!

Mi az a szemléletedben - a hétköznapi dolgaiddban, az emberekkel való kapcsolatodban, Istenképedben - amire azt tudod mondani, hogy Pannonhalmán kaptad?

Pannonhalmán olyan személetet, lelkiületet kaptam, amelyet nyitottság, igényesség, józan távolságtartás, mérlegelés, finomság, a kötelező és ráerőszakolt igazságok mellőzése jellemez. Ez igaz szellemi, kulturális és lelki értelemben is. Istenkép? Még nehezebb kérdés...

Az biztos, hogy nem olyat kaptam, amiben valami félelmetes vagy később taszítónak vélt elem lett volna, innen közelítve alapvetően békés, barátságos Istenképpel hagytam el a gimnáziumot. Nem voltak bennem nagy háborúk ezzel kapcsolatban, persze harcok igen.

Aki válaszol... Brunner Róbert

Miben nyilvánul meg, és mit jelent a családjában a biztonság és a szabadság?

A család érzelmi stabilitást jelent, a gyerekek nagy örömet, a feleségem lelki, szellemi társ. Ezek számomra mind stabilizációs elemek. Szabadság; bölcs felségem van, aki tudja hogy ez mennyire fontos nekem. Nincs hiszti abból, ha este telefonálok, hogy ezt meg ezt meg kell csinálnom vagy közbejött egy megbeszélés, és abból sem, ha ide vagy oda szeretnék elmenni (pl. egy előadásra vagy nyáron biciklizni). Tudja, nem hiába kérem, és nem polémiázik rajta. Ugyanakkor fontos, hogy ne éljek vissza a szabadságommal, hiszen amíg én dolgozom vagy szórakozom ő "gályázik" a gyerekekkel.

Civilként, munkatársként mit jelent neked a jezsuita rend?

Nagyon pontos a megfogalmazás, valóban munkatárs vagyok és nem munkavállaló-munkaadó viszony van köztünk, jogilag természetesen igen. Különösen bizalmi a helyzetem, ami mérhetetlenül sokat jelent. Ez a munkám alapja, nélküle nem tudnék "létezni". Jó egy dinamikus, nyitott renddel együtt dolgozni, a magam módján hozzátenni ehhez azt, amit tudok. Élvezem az új feladatokat, a kihívásokat.

Egy korábbi beszélgetésünkben említetted, hogy a jezsuita atyákkal az álmok megvalósulásáért is lehet dolgozni, mesélnél ezekről az álmokról?

Ínkább tervek - már az is jó, hogy mindig jobbítunk, javítunk, fejlesztünk a dolgokon, új utakat, megoldásokat keresünk. Ezeknek sok gyümölcse van, mint ahogy most létrejött négy férfi szerzetesrend között egy együttműködés a Servitor Pro Multis Kft. keretében, melynek a bencések is tagjai. Ennek eredményeit megosztjuk a többi egyházi intézménnyel. Ez önmagában is egy olyan téma, amiről nagyon hosszasan lehetne beszélni.

Milyen számodra fontos események voltak az életedben?

Pannonhalma után egy évet dolgoztam, ez arra nagyon jó volt, hogy kicsit benőjön a fejem lágya. Főiskola-egyetem, külföldi tanulás, közösségi lét, házasság, gyerekek, munkahely, ezek mind fontos történések. Ugyanakkor fontosnak tartok egy jól sikerült családi együttlétet, egy közösségi hétvégét, nyári biciklitúrát, egy jó színházat és az azt követő beszélgetést, vagy egy kemény költségvetési folyamat és egy projekt lezárását is.

Fontos lelki élmény volt számomra 2007 végén egy tíz napos, csendes szemlélődő lelkigyakorlat Jálics atyával. (El kell áruljam, hogy előtte rendesen be voltam rezelve, féltem mi lesz velem).

Mitől féltél, mi lehetett volna veled?

Akármi. Ott csendben tíz napig, bármi előjöhetett volna belőlem, nem tudhattam mi lesz az, és én mit kezdek majd vele. Később egy bölcs lelki vezető megnyugtató, nem baj ha fél az ember. Van egészséges félelem is, ami azt jelenti, hogy a dolognak tépje van számomra.

A nagy élmény...?

Ezt nem lehet, bocs. Még kísérletet sem teszek. Nehéz elmesélni egy illatot, egy érzést, egy mély tapasztalatot. De hogy valami értelmeset is mondjak a kérdésre, nagy élmény volt maga a csend és ami abban létrejön, és azt is el kell mondjam, ez nem volt mindig könnyű.

Az eddigi válaszokból az rajzolódik ki, hogy az életedben minden a helyén van, megosztanád velünk a törekenységedet, kételyeidet, keresésedet is?

Akkor talán túl idealizált képet festettem?! Kételyek persze, hogy vannak: jól nevelem-e gyerekeimet, elég időt töltök-e családommal, jól csinálom-e a munkámat, normális vagyok-e a munkatársaimmal, megteszem-e a környezetemben, közösségemben ami az én feladatom. No ennyi kétely elég, mert aggályos nem vagyok. Törekenység - gondolom mint minden embernél - szeretetre, megbecsülésre, bizalomra, harmóniára vágyom.

Keresés - csendet, utat a rám zúduló tennivalókban, előttem álló feladatokban...

Mire vágysz?

Egyszerűen azt mondanám, amit az első kérdésben hűségként megjelöltél, amiket én állandóságnak, stabilitásnak neveztem. Szeretném, ha ezek megmaradnának...

Iskolatörténet

A gimnázium építése

A Pannonhalma legutóbbi számában beszámoltunk az olasz gimnázium indításáról szóló döntésről, a jelen írás témája az építkezés. Munkám nagyban támaszkodik Legányi Norbert írására, mely az 1940-41-es Évkönyvben jelent meg.

A nagykáptalani és a minisztériumi döntés birtokában Kelemen Krizosztom főapát úr 1940 áprilisában tervpályázatot írt ki a „pannonhalmi olasz gimnázium és internátus” épületére. Neves műépítészek nyújtották be pályázataikat. A bíráló bizottság a terveket általános alaprajzi elhelyezés, illetve elrendezés szempontjából két csoportba osztotta. Az I. csoport legjobb terve Kiss Tiboré, a II. csoport legjobb terve Hidasi Lajosé volt, így ők kaptak megbízást egy közös végleges terv elkészítésére.

A végleges terveket 1940. augusztus 2-án mutatták be a tervezők. A feladatról így vallanak: „Korszerű iskolát kellett tervezni egy fellegvár jellegű és körvonalú, tradícióiban és részleteiben korai középkorba nyúló, de küllemében újklasszikus benyomást keltő épületcsoporthoz. Harmóniát, ebbe a közel ezer esztendő ízeit éreztető komplexumba csak a legnagyobb egyszerűséggel és szerénységgel lehetett belevinni. Az új tömböt a régieknél alacsonyabban, homlokzatsíkjától hátrább vonulva és a tömegeket koordináta rendszereit betartva kellett odailleszteni. Némileg lazább és rajzosabb részleteit csakis a közel-nézetekben jelentkező felületeknél volt szabad készíteni. A nagy nyílások számára megfelelő szerkezeti rendszer, a vasbetonvázas kőrács volt.”

Szeptember 2-án már a kivitelezésre érkezett pályázatokat bírálták el. A föld-, kőműves-, beton-, szigetelő-, elhelyező- és tetőfedő munkát Heszl Lajos, az ácsmunkát Hellbrand Ödön, a bádigos munkát pedig Petik János budapesti vállalkozóknak adták ki. A bontási munkákat már júliusban elkezdtek. Szeptember második felében jelölték ki az építésszek a helyszínen az épület végső helyét, néhány nap múlva már hatalmas munkás sereg kezdte el a földmunkát. A főiskola régészei nagy várakozással tekintettek az ásási eredmények elé, hiszen olyan földrétegek kerültek csákány alá, amelyek évszázadok óta nem voltak megbolygatva. Sok régi falat kibontottak, késő vaskorszaki és magyar népvándorlás kori emlékek kerültek elő. A lebontott bástyafalak mellett a régi várak betemetett nyomait is megtalálták. A várak hordott talaja miatt az alapozás igen mélyre került. Az alap a főmonostor kapubejáratának szintje alatt tíz méterrel van. (Ennek köszönhető, hogy 2009 nyarán az új lift építésekor a -3 szintig le tudtuk vinni az aknát, így az új lift az iskola minden szintjét kiszolgálja!) Az alap olyan talajra került, melyet helyenként nem csákánnyal, hanem vésővel kellett vésni és így teljes megnyugvásra indult meg novemberben az alapozás.

A háborús események megnehezítették a vasúti szállítást, december elején kemény hideg állt be, így csak februárban tudták folytatni a munkát. Az építési anyagok szállítása miatt viszont nagyon hasznosan telt el ez a két hónap. Győrről még szeptemberben kikutortak a Dunából 10000m³ kavicsot. Miután az Erdélyből hazakerülő vasúti szállító-kocsik decemberben megérkeztek, a győri kavicshegy fogyni, a pannonhalmi vasúti állomáson pedig nőni kezdett. Egyidejűleg két teherautó kezdte meg a kavics és a többi építési anyag felszállítását az állomásról. Szokatlan zaj verte

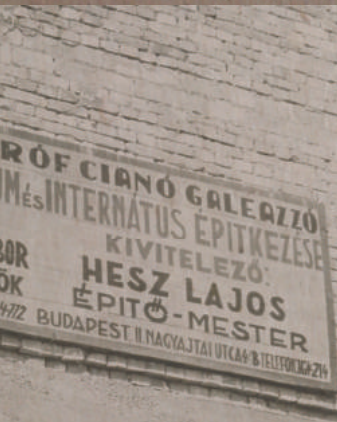

fel a falu csendjét: kora reggeltől késő estig zúgtak a gépkocsik. Márciusra már annyira voltak a munkákkal, hogy az épület befejezéséhez szükséges iparos munkákra is ki lehetett írni a versenytárgyalást és azok odaítélése még abban a hónapban megtörtént.

A pedagógiai program nyolcosztályos gimnáziumról, 200 személyes bentlakásos nevelőotthonról szólt. 1939 szeptemberétől a főmonostor adott otthont az induló gimnáziumi osztályoknak. Az új épületben 1942. október 4-én indult el a tanítás, akkor már négy osztállyal, összesen 106 diákkal. Legányi Norbert, később főapát, büszkén írja a gimnázium évkönyvében: „A nap körüljárja épületünket és napkeltétől napnyugtáig, bárhol legyen, mindig reánk süt s a mi termeinkbe néz be. Csak folyosók vannak az épület északi oldalán, a termek és a lakások mind a déli és nyugati oldalra jutottak. ... A mély alagsorba került a gépházon, kazánházon és a szénkamrán kívül négy nagy játszóterem és két raktár. Ezekre a játszótermekre intézetünknek, mint internátusnak szüksége van, hiszen számítani kell arra, hogy esős, rossz időben sem az intézet előtt elterülő játszótérre, sem a kerti játékterekre nem tudnak a növendékek kimenni s akkor szabad idejüknek eltöltésére kellenek ezek a termek. Az alagsorba került a tornateremhez kapcsolva az öltöző, a zuhanyzók és a fürdőszobák. Itt van a cserkészek számára két terem, egy műhelyszoba és a zeneternen kívül hat zeneszoba a zenegyakorlók számára. ... A földszinten találjuk a gimnázium igazgatójának, a tantestületnek helyiségein kívül a tanári és ifjúsági könyvtárakat és olvasókat, az olasz teremnek nagy sarok dísztermet és a rajztermen kívül még egy tanulótermet is. ... A leírásból és az épület hatalmas méreteiből világos, hogy a legfeljebb 200 tanulót – osztályonként 25-25-öt – számítva, igen kényelmesen el fogjuk tudni helyezni őket.” Érdemes felfigyelni a leírás mögött húzódó világos pedagógiai koncepcióra. Pontosan tudták, milyen körülmények között mit akarnak elérni növendékeikkel. Még az esős időre is volt elképzelésük, mit fognak kezdeni diákjaikkal.

Hardi Titusz OSB

A gimnázium építése során készült eredeti felvételeket (összesen 103 fotó) digitalizált formában örömmel postázzuk az érdeklődőknek. Amennyiben a képeket tartalmazó CD-t szeretné megkapni, kérjük, jelezd a pannonhal-ma@osb.hu emailcímen vagy a szerkesztőségnek küldött levélben (postai cím: 9090 Pannonhalma, Vár 1.).

Életünk

Farsang 2010

Olasz - magyar

Se seguitate, io rido / Ha folytatja, elröhögöm magam

Már a nagybőjt első nagy eseménye volt, hogy tizenöt év után újra – váratlanul – hatalmába kerített (oldalba kapott) Mozart Don Giovannija. (Nem magánakció: elszánt 10.b-ssekkel néztük meg a Művészetek Palotájában – a harmadik emeletről, madártávlatból. Gyönyörű volt a zenekar, a csellók onnan, föntről.) Az a szokványos buffa-jelenet, ám zenetörténészek által éppen annaka bizonyos érzéki zsenialitásnak teret adó tercett, amelyben Leporello felölti ura ruháját. Don Giovanni – mindössze tíz ütemre – valóban dalra fakad. A zene egészen háttorzongatóan (ez persze csak négy átvezető akkord) egyszer csak „prózából” énekre vált. Hosszan kitartott énekhangok, felfelé szökellő hegedűk. Leporello hajlongva és pukkadozva tátog, mögötte Don Giovanni énekel, Donna Elvira az erkélyen sápítzik. És Donna Elvira ráismer Don Giovanni hangjára, majd ruhájára – a jelmezre –, de Leporello testére nem.

Venite pur avanti vezzose mascherette / Gyertek csak előre csinos, álarcos hölgyek

A farsangot immár harmadik alkalommal nyitja meg a jelmezes, karneváli várkör. Mostanra forrta ki magát a műfaj, természetessé válik, ami korábban erőltetettnek tűnt. Ilyenkor mutatkoznak be a pártok: Élen a Cool-Vénasszonyok nevű koalíció. Két motor és egy robogó pöfög, rajtuk egy-egy laza csávó meg egy asszonyember. Mögöttük szalad a szekér a Nagyon Béla Párttal, gumicsizma, kalap. A lovas kocsin játszik az iskola népzenei bandája, énekel a népdalkör (Hódsági tanár úrral és Simon Éva tanárnővel együtt). Őket követi a Jihad félreérthetetlen attribútumaival, állig felfegyverkezve, feketében. Ahogy magukat definiálták: „terrorista párt, semmi durva”. Utánuk a Kalózok: Fekete Gyöngyi nevű pick-up terepjáró (Toyota Hilux), a platón árboc, vitorla, a fiúk meg eveznek rajta. Végül az ötödik párt, a Bányászok: talán épp erre az alkalomra összeeszkábált járművel, falubike Trabant-kormányval, karbidlámpa, bányásznoták. Viva la libertà!

Notte giorno faticar per chi nulla sa gradir /

Éjjel-nappal fáradozni érte, ki semmibe se veszi

Mintha beérne nevelésünk gyümölcse: a sok tanárt felvonultató programok a legnépszerűbbek. A Béla Párt felkérésére a Kopasz Bőrizomtömlők Akut Társulata tagjai – Boros Zoltán, Hódsági-Molnár János, Schilde René, László Zoltán prefektusok – Egy pannonthalmi diák titkos élete című ellen-Mikulás-műsorral lépnek föl. Évfolyamról-évfolyamra halad a paródia. A felvételiző diákot bencés öregdiák apuka gyözködi, miért jó ide jönni – egy új mobiltelefon ígéretével. A 7-es mobilozik, a 9.a szídj a rendszert – „Nem ezt ígérték a nyílt napon!” –, a 9.b lekvárt ejt le a főlépcsőházban – „Fogadjunk, hogy nem mered leejteni!” –, a 10.-es „beadja” a prefektusnak, hogy tanulni megy, a 11-es a Holt Költők Társulatában akciózik, a 12.-es pedig már potyogtatja a könnyeit a ballagáson. Elmondják helyettünk valahogy, akárhogy, tanárosan: megkönnyebbülhetünk.

Pare come un libro stampato / Mintha könyvből olvasná

Idén tartjuk ötödszörre az Össztűzet, a pártok szellemi erőpróbáját. Ketten ülnek pártonként: a királyjelölt és a szóvivő. Hoznak egy-egy attribútumot: kalózok papagájt, vénasszonyok tyúkot, bélák nyulat, bányászok lámpást, terroristák kamikázemellényt. Henrik atya moderál: „Mi tetszett Pannonhalmán?” A Jihad pedig tarol – bár a Béla is jól áll –, kész válaszuk van mindenre: „A torony (!), meg a prefektusok önfeláldozó élete. Nagyon közel áll hozzánk ez az életforma.” Ha pedig a mikrofon áll off-on: „Úgy látszik, ezt is ki kell biztosítani.” Megnyerik-e az egészet? Utánozás keresztény szokás.

Rispondi! – Non ho timor: verró / Felelj! – Nem félek: eljövök

Pártműsorok, szavazás: győz a hamisítatlan parasztpárt mintegy 120 szavazattal. Sötét Máté a király: Béla, a Nagyon. A diákok vevők voltak a béla-érzésre. Esterházy

is talán ideszavazott volna. Újkori focis kisregényében ír így a GPS-ről: „... őt is Bélának hívom. Mindenki belázik. Mért? Mért éppen béla? És minek nevezném, ha horvát volnék és japán? (...) Bélának nyugodt férfi-hangja van, de módomban lett volna egy (nyugodt) nőit is választani, ám nem választottam.” A koronázást veretes latin kíséri: „Visne populum tibi commendatum exemplo tuo bono corroborare ... / Akarod-e példáddal bátorítani ... népedet?” „Volo.” Másodjára már stílszerűen, diftongussal: „Voulou”. Béjla au kiraly.

Fa cosí ... cosí / Így ... így csinál

Az első királyi aktus: az össznépi, télbúcsúztató szalmabábu-égetés. 2006-os alapítás (G-párt). Most a főkapunál pogánykodunk – háttérben a keresztrel. Tűzet rakunk a havon, énekszó, cserkészek előnyben, nyaklik a bábu. Fotók készülnek, Fellini Amarcordja kezdődik így: ég a máglyán a farogaccia. Miatyánk (!) zárja a rítust.

Già la mensa é preparata / Már terítve az asztal

Az idei gasztronómiai kínálatban scsebabscsicsa, hurka-kolbász, hot-dog, bolognai spagetti, somlói galuska szerepel. A mensza étteremmé áll át. Pártpincérek hozzák a fogásokat. Az asztalok ferdén, sötét van, gyertya vagy film világítja be a teret. Farsangvasárnap délben pedig együtt ebédel a királyi asztalnál az egész évfolyam. Prefektusok szolgálnak fel kék köpenyben. Fehér abrosz, bor és traubi. Marosi Zoltánt, a főszakácsot is megtagadjuk.

Tu accoppia i ballerini/Párosítsd a táncosokat

A királyi napon kemény munka várja a bélékat. Beváltják az ígéreteiket. Kinyitják, elindítják, megszervezik, ott vannak. A délután fő ígérete a Táncházt – élőzenével és élő lányokkal. A lovas kocsiról ismert banda és az innen-onnan ismert lányok hozzák a programot. Két órán át járjuk. Este már a Makám zenél. „Hazafelé” – Pannonhalma-Győr-Budapest retúr, százszor –, konferálja föl az egyik számot Krulik Zoltán (1970B). Koncert után pizsamában támasztjuk a korlátot a lépcsőházban, hogy Sötét Máté visszaadja Béla király koronázási jelvényeit. Majd újra felcsendül a csak ebben a lapban leírható, úgy tizenöt-húsz éve létező, tájjellegű szép szavunk: holnap továbbulás.

Barcza István

Könyvajánló

Miért (ne) olvassuk Harry Pottert?

Mivel gyermekeink (akik már tudnak olvasni) rég elolvasták, vagy (akik még nem olvasnak) hamarosan el fogják olvasni, a címben fölteszt kérdés bevallottan szónoki. Legföljebb az lehet érdekes, hogy mi – szülők, tanárok, szerzetesek – elolvassuk-e, s ha igen miért.

Előrebocsátom: nem kívánom megírni Harry Potter apológiáját. Egyrészt egy jó könyvsorozat az értelmes olvasó előtt bebizonyítja saját értékeit, másrészt a bután olvasót aligha győzheti meg bármely érvelés. Egy anekdota szerint Tamási Áron mondta a vonatban vele szemben ülő, a könyvét (értsd: nem Tamásiét) indulatosan lecsapó utastársának: „Nem hallott még az írói szabadságról? No, de azért olvasni tudni kell.”

A legkézenfekvőbb indoka a Harry Potter iránti érdeklődésünknek annyira magától éretetődő, hogy szinte alig merem megemlíteni: ti, a ránk bízottak érdeklődése. Abban a mai világban, hol az olvasás divatjáról egyáltalán nem beszélhetünk, e könyvek rekordokat döntögetnek. Az ifjúság nem olvas, panaszkodunk... Ellenben olvassa Harry kalandjait! S amint Szerb Antal írja, az ifjúságnak általában jó az ízlése. Hadd tegyem hozzá: mi, felnőttek rontjuk el aztán...

Aki fél a mágiától, az pedig ne csak Harrytől, hanem a gyermek- és ifjúsági irodalom nagyobb részétől (pl. Grimm fivérek, Benedek Elek és J.R.R. Tolkien, hogy csak néhányat említsek) tartsa távol magát! Aki azonban hajlandó nyitott szívvel és ésszel kezébe venni J.K. Rowling (egyébként hívő keresztény) írói regényeit, az a sorozat minden hibája (némi sematikus cselekmény, a 4. kötettől kezdve túl hosszú nyúló részek) ellenére is megajándékozva érezheti magát. Újraélheti kamaszkorát, rácsodálkozhat az emberi jellemek mozgatóinak összetettségére, tanulhat a harag megfékezéséről és a halandóság elfogadásáról, no meg az elszigetelt ítékezés igazságtalanságáról és veszélyességéről. Végigkövetheti a hős erkölcsi jellemének alakulását, mert e sorozat igazi Bildungsroman, fejlődésregény, amelyben az erkölcsi választások központi szerepet játszanak. Az olvasó derülhet az elképzelt varázslóvilág csodáin-furcsaságain, de találkozhat a mi, valós, „varázstalan” (mugli) világunk értékelésével is. (Aminthogy nem igaz, hogy minden varázsló jó, az sem igaz, hogy minden mugli buta vagy gonosz volna. Másfelől többször kimondatik, hogy a legnagyobb varázslat a szeretet...)

Hadd fejezzem be e kis buzdítást Georg Christoph Lichtenberg (1742-1799) német filozófus egy idevágó aforizmájával: „Egy könyv mindig olyan, mint egy tükör, ha egy majom néz bele, akkor nem igazán számíthat arra, hogy egy apostol nézzen vissza rád.” Szívből kívánom Harry Potter minden olvasójának, hogy mielőbb találja meg saját apostolát!

Bakos Gergely OSB

Szakképzési hozzájárulás

2009. szeptemberétől iskolánk neve hivatalosan: Bencés Gimnázium, Szakképző Iskola és Kollégium. A szakképzés főképp a tagintézményeinkben, Miskolcon, Szegeden és Budapesten történik, Pannonhalmán egyházzenesz-képzést indítottunk el. Ennek köszönhetően tudjuk fogadni a szakképzési hozzájárulást. A szakképzési hozzájárulás minden vállalkozás kötelező adóneme. Az adóként számított összeg 60%-áról rendelkezhet a vállalkozó: az általa megnevezett oktatási intézmény kapja, vagy az állam dönt annak felhasználásáról.

**Az a tiszteletteljes kérésem, hogy gondold át:
az ismeretségi körödben melyik céget, vállalatot szólíthatnánk meg,
hogy szakképzési hozzájárulását a Pannonhalmi Bencés Gimnázium és Kollégiumnak juttassa.**

Ezzel kapcsolatban közvetlenül nekem írd titusz@osb.hu címre vagy hívd a 96-570-140-es telefonszámon.

Hálás köszönettel: Hardi Titusz igazgató

Köszönet

Kedves Barátaink!

**A karácsony előtt meghirdetett adománygyűjtő akció példa nélküli siker iskolánk történetében!
Lapzártánkig 2.617.200 Ft folyt be az iskolánk tehetséges, szegény diákjainak támogatására
létrejött szociális ösztöndíjalapra, és folyamatosan érkeznek az újabb felajánlások!**

**A támogatásban részesülő diákok nevében hálásan köszönjük az önzetlen adományokat!
Az adományok felhasználásáról a következő számunkban részletesen beszámolunk.**

Nagylelkű támogatóink:

Andrónyi Balázs, Árkai Zoltánné, Árok József, Artrad Kft., Bakonyi Tibor, Balassa Bálint Vendel, Balogh Gergely, Balogh János, Baracska Ervin, Bartal Tamás, Bede-Fazekas Tamás, Bertalan Róbert, Bíró Béla, Bogisich Ferenc, Bognár Imréné Briefer Magdolna, Borbás Dénes, Bors Tamás, Börcsök Tamás, Brumbauer József, Cziráky Antal, Csanády Zolt, Csértán Ferenc László, Csizmarik Gábor, Dahner-Stipkovits Gerhard, Daróczy Gábor, Daróczyné Leiszt Emma, Dativus Bt., Decs István, Dénes Gyula, Dévényi István, Dobos János, dr. Árpásyné Ruzsovits Mária, dr. Baján György, dr. Balogh Zoltán, dr. Béres Balázs, dr. Breier Márton, dr. Elischer Ádám Gyula, dr. Elischer Zoltán, dr. Fehér Dezső, dr. Feller Antal, dr. Galavits József, dr. Gerges Gábor, dr. Horváth Mihály, dr. Karácsonyi Ottó, dr. Kerekes Szilárd, dr. Kövesdi István, dr. Lábady Miklós, dr. László Tamás, dr. Lipák János és felesége, dr. Maróth Miklós, dr. Mihalik Zoltán, dr. Molnár Antal, dr. Molnár Gábor, dr. Molnár Lajos, dr. Molnár Vilmos, dr. Pajor Zoltán, dr. Patonai Attila, dr. Pem László, dr. Péter Béla, dr. Rédlly Elemér, dr. Rendi Tibor, dr. Rónaszéki Aladár, dr. Schamschula György, dr. Szalay László, dr. Szántay György, dr. Takács Gyula, dr. Ternovszky Ferenc, dr. Tóth Zsolt, dr. Varga Csaba, dr. Varga Lajos, dr. Wittmann Mihály, Durni Sándor, Égi Ferenc Konrád, Elsner András, Érdy Sándor, Fábián Tamás, Faluhelyi Tamás, Fazekas Ágoston, Fazekas Pál, Fecskés Zoltán Mihály, Fekete István, Feldhoffer István, Feller Antal, Ferencz Pál, Forgács Béla, Fráter Loránd, Füzy Árpád, Galavics Ferenc, Wilhelm Ernőné Gunyhó Zsuzsanna, Gutowski Róbert, Gyárfás Tamás, Gyenese Endre, Hatos László István, Heffler Zoltán, Herszényi Imre, Heszl Antal, Hetzer Béla, Hetzmann Norbert, Hodász István, Horváth Árpád, Horváth Imre, Horváth János, Horváth Miklós, Hufkó Csaba, Hutás Péter, Iberpaker Ferenc, Illés Ferenc, Istvánffy László, Jagicza Alajos, Jenei Ferenc, Kajtár Mártonné, Kálmán Pál, Karger-Kocsis Mihály, Karsai Márton, Kecskés András, Keller Pál, Kétszeri Máté, Kézdly Miklós, Kiss Gyula, Kiss László, Kiszal Mihály, Kóbor Lajos, Kóbor Márta, Komp Szék Kft., Kovács Lóránt, Kozma József, Kundermann Jenő, Kustos Gyula, Kuti József, Lábady Zsolt, Ladányi Gergely Antal, László Zoltán, Lelkes József, Lévért Tamás, Lutter Mária, Lutter Sándor Róbert, Madarász György, Madocsa Zolt, Mantuano Kálmán, Mantuano Orsolya, Martonné Szilas Katalin, Mátyás Péter, Mátéffy Balázs, Mausz Mihály, Medgyesy Mihály, Medivet Kft., Megyeri László, Mihalik Alfonz, Mohácsi Péter János, Moldován Virgil, Molnár J. Attila, Mózer Tamás, Münch István, Nagy András, Nagy Győző, Nagy Imre, Nagy László, Nagy Zoltán, Nedeczky Ferenc, Nefelejcskert Bt., Nemeskéry Edvin, Németh Kristóf, Ötvös András, Pandur Pál, Pásztor István, Patkó István, Páva József, Pekk Antal, Pekker Sándor, Pethő Károly, Pfeffer Imre Ferenc, Pingicz Ottó, Polgár Judit, Pólik Sándor, Rácz László és felesége, Radnai István, Ress János, Róka Tamás, Rosenstingel Antal, Rudolf Zsuzsanna, Sági Ádám, Sándor Pál Rezső, Sári László és felesége, Sárközi János Elemér, Schall Nándor, Siegler Péter, Sili István és felesége, Sipák Zoltán, Soóki-Tóth Gábor, Sörös Gábor, Stöckert Dávid, Szabó Gyula, Szabó Lajos és felesége, Szabó László, Szakács István, Szám Krsitóf, Székely Ede, Székely Lászlóné, Szendi Zoltán, Szilágyi Mihály, Szmodics Ferenc, Tauer Gusztáv, Tauer Róbert, Terdik Mihály, Terdik Szilveszter, Tomka Emil, Tomka Péter, Tompa Gábor, Tompos Imréné Réfi Kornélia, Tóth G. János, Tóth Gergely Sándor, Tóth Károly, Tóth Lajos, Ugry Kornél, Ujváry György, Ulrich Ferenc, Urbán László, Valler József, Váradi és Társa Kft., Varga Tibor, Végh Imre, Vida László, Vincz József, Viski György, Viski József, Viski Kornél, Vitéz Piroška, Vöröskői István, Zab Gyula, Zátonyi Zsigmond, Zima Elek, Zsúnyi Béla

